

Korte inleiding op het onderstaande.

Zoals u in het kritische artikel kunt lezen zal het u niet verbazen dat ik vanuit die houding gekozen heb om de r.k. kerk te verlaten (half 2005). Maar ik blijf me wel zien als katholiek. Katholiek zijn is meer dan dat de r.k. kerk daaraan meent vorm te moeten geven.

Lemmer, 4 juni 2011

Mijn eigen geloof en mijn zienswijze op de officiële kerk

Inleiding.

Jarenlang ben ik niet praktizerend katholiek geweest, maar in die tijd ben ik wel steeds gelovig belangstellend gebleven naar alle ontwikkelingen die er in de kerk plaatsvonden. Persoonlijke veranderingen in mijn leven hebben toch een sterke behoefte doen ontstaan om ook kerkelijk inhoud te geven aan wat altijd in mij geleefd heeft. Een gebeurtenis wil ik wat uitvoeriger beschrijven omdat deze ertoe geleid heeft dat ik nu kerkelijk actief ben. In Utrecht werd een ex r.k. priester, die later overgegaan was naar de oud-katholieke kerk, tot aartsbisschop gekozen. Zoals gebruikelijk is bij deze bisschopswijding was ook de r.k. aartsbisschop, kardinaal Simonis uitgenodigd. Kardinaal Simonis ging daar niet heen omdat het een ex r.k. priester betrof. Ik vind dat kinnesinne (men zou dit van een bisschop niet verwachten) maar dit gegeven wekte bij mij juist het verlangen om me te verdiepen in wat de oud-katholieke kerk eventueel voor mij zou kunnen betekenen. Hierbij speelt ook een steeds groter verlangen naar de viering van de Eucharistie, waarin voor mij Gods Zoon werkelijk aanwezig is in de gedaante van brood en wijn. Deze viering is een voedingsbodem om het geloof in God te verdiepen en om van daaruit het leven inhoud te geven op een door Christus aangegeven manier. Al mijn geloofsideeën waren te vinden in de oud-katholieke kerk. Wegens verhuizing naar mijn tegenwoordige woonplaats, in welke omgeving niet een kerk van de oud-katholieken is, heb ik weer contact gelegd met de r.k. kerk, mede door introductie van mijn schoonzuster. Gelukkig word ik door de huidige kerkgemeenschap geaccepteerd en mag ik daarin functioneren, ondanks het feit dat het volgens de leer van de officiële kerk niet zou mogen vanwege officieel samenwonen met een partner van hetzelfde geslacht. (In het vervolg zal ik ook in de tekst de aanduiding “Rome” gebruiken, waar ik mee bedoel, de Paus of de Paus, curie en de benoemde bisschoppen, als leiding van de kerk).

Tijdens het samenstellen van het onderstaande is mij een boekje aangereikt “God ieder ogenblik nieuw”. Gesprekken met Edward Schillebeeckx o.p. (Belgisch/Nederlands theoloog). Hierin staat veel wat een bevestiging is van mijn eigen denkbeelden, vooral wat is geschreven in hoofdstuk 9, kritische gemeenten en ambt; dit zal vanwege het onderwerp meer ter sprake komen (aangehaalde teksten zal ik cursief afdrukken).

Mijn geloof en houding t.o.v. de huidige leer der r.k. kerk.

Geloven in God is een persoonlijke relatie met Hem. Net als bij een liefdesrelatie tussen twee mensen groeit deze steeds meer naar mate men elkaar langer en beter leert kennen; dat is ook zo met de relatie tot God. Geloven is iets dat steeds groeit. Hoe we God kunnen leren kennen is in het begin van de kerk opgeschreven in wat wij nu noemen het Nieuwe Testament. Een tekst van Joh. 8, 19 stelt “Wie Mij kent, kent de Vader”, met Vader wordt hier bedoeld God. Dus als wij meer van God willen weten zullen wij naar Jezus de mens moeten zien. Dus door ons te verdiepen in wat over Jezus als mens is geschreven in het Nieuwe Testament. Het geloof van de kerk is: geloven wie Jezus van Nazareth is. God is steeds werkzaam en scheppend bezig, God vervolmaakt de schepping. Wij geloven ook dat wij allen als gelovigen deel zijn van die kerk, dus ook dat God hier aanwezig en werkzaam is. Uit het voorgaande volgt voor mij dat God niet alleen in de kerk van Rome werkzaam is maar ook in de plaatselijke kerken en dat Rome niet alleen zijn visie op moet leggen maar ook zijn oor te luisteren moet leggen bij wat God in de plaatselijke kerken kenbaar maakt. Ook in het begin van de kerk waren meerdere kerkelijke gemeenten aanwezig, hetgeen Joh. verwoordt heeft in zijn evangelie “dat er vele woonplaatsen zijn in het huis van de Vader” (Joh. 14,2) m.a.w. meerdere geloofsbelevingen maar toch één geloof.

Dat God nog steeds scheppend bezig is zien we o.a. door de nieuwe ontdekkingen, in de wetenschap, b.v. genetechnologie en de ontwikkelingen op allerlei ander gebied. We kunnen steeds meer; wat in het verleden een utopie was is nu tot de mogelijkheden gaan behoren. Wat zal er in de toekomst nog mogelijk zijn? Genetechnologie heeft tot gevolg dat ook klonen tot de mogelijkheden behoort. Klonen op zich is uitsluitend kopiëren van wat reeds bestaat en niet iets nieuws creëren, zoals de geboorte van de mens. Dat is pas schepping, een nieuw individu creëren. Hierin kan de kerk ethisch gezien een juist standpunt innemen maar we moeten de technologie niet afwijzen.

We geloven dat de kerk een levende kerk is. Als de kerk dus levend is, dan moet ook de leer levend zijn en geen star statuut.

De kerk zal de leer moeten aanpassen aan de wetenschap en niet de wetenschap aan de leer. Men mag toch niet Gods scheppend werken blokkeren. Ook in het verleden heeft de kerk de leer moeten aanpassen, denk aan het werk van Galilei, de ouderdom van de mensheid etc. Als er wetenschappelijk nieuwe inzichten zijn moet de kerk niet schromen om de leer daarop aan te passen. Deze aanpassingen zijn geen aanval op het geloof maar een erkenning van Gods scheppende kracht.

Hoewel Rome de onfeilbaarheid van de Paus heeft uitgeroepen in het 1ste Vaticaans Concilie, met als gevolg dat de Paus c.q. de kerk geen fouten kan maken, heeft de tegenwoordige Paus toch in het jubeljaar zijn “*mea culpa*” uitgesproken over het falen van de kerk in het verleden. Hiermee heeft hij aangegeven dat ook Rome fouten maakt en deze ook in de toekomst kan maken. Daarom zou het beter zijn dat Rome voorzichtiger is met uitspraken doen. Ook lijkt het erop dat Rome bewust de kloof tussen de leiding en de basisgemeenschap wil vergroten i.p.v. verkleinen. Steeds meer worden er uitspraken gedaan die zelfs teruggrijpen naar een situatie van voor het 2e Vaticaans Concilie. Ook de gesprekken welke nu worden gevoerd met de aanhangers van Mgr. Lefèvre (welke door de paus is geëxcommuniceerd) geven aan dat Rome zich steeds conservatiever op gaat stellen. Is dit alles het werk van de zeer omstreden groep in de kerk “Opus Dei”?

De uitspraken van Rome en ook van sommige bisschoppen (b.v. Mgr. v. Eijk), i.v.m. homoseksuelen, zijn door de algemeen aanvaardbare wetenschap allang achterhaald. Rome wil zijn standpunten onderschrijven met teksten uit de heilige schrift. Maar volgens mij gaat het daar nooit om een liefdesrelatie maar om seksuele excessen. Wij leren en nemen aan in de kerk, dat God liefde is. Als dus twee mensen echt in liefde met elkaar zijn verbonden is God toch in hun midden. Hoe kan men dan deze mensen de communie weigeren. (Zoals onlangs nog door Mgr. de Jong is aangeraden aan een homofiele kerkganger in Limburg). Dit is zeker niet te begrijpen wanneer de Paus wel de communie uitreikt aan iemand als Pinochet, wiens handen druipen van bloed wegens schendingen tegen de menselijkheid.

Ook geeft te denken het recente ontslag van dhr. T. v. Schaik, als docent aan het seminarie “Bovendonk”, hetgeen hem mede is aangezegd vanwege een niet loyale houding tijdens de benoeming van Mgr. v. Eijk en mede door diens bemoeienis is doorgevoerd. Als bij dit ontslag werkelijk de houding van Mgr. v. Eijk mee heeft geteld, is dit volgens mij een bisschop onwaardig en geeft dit aan dat deze persoon eigenlijk niet geschikt is als bisschop. Een bisschop mag zijn beleid nooit door rancune laten beïnvloeden en hij moet hierboven staan.

Verschillen tussen de leiding en de basis van de kerk.

Zoals ook in het voorgaande is gebleken is er een groot verschil tussen wat de leiding leert en wat de ontwikkelde gelovige aanneemt en praktizeert. Rome schrijft voor hoe men zijn geloof moet beleven zonder rekening te houden met de persoonlijke verantwoordelijkheid van de gelovigen. Zelf wil ik het wel zo verwoorden: het geloof is de kern, de kerken breien er steeds omheen wat zij vinden hoe men het geloof moet belijden en men breit er zoveel omheen dat men dat als geloof gaat voorschrijven terwijl het eigenlijk het ware geloof verborgen houdt. De taak van de kerk is toch dat men het geloof verkondigt en alleen dat mag het vertrekpunt zijn van lering. Pater Schillebeeckx verwoordt het zo *Het gaat om het evangelie van Jezus, van waaruit mensen met elkaar een gemeente, kerk vormen. Die kerk heeft zich historisch zo ontwikkeld, dat zij nu een macht is geworden tegenover het evangelie. Maar dat kerkgebeuren staat onder de kritiek van het evangelie, zoals Israël onder de kritiek stond van de profeten. De kerkelijke hiërarchie, als macht, wordt geoordeeld door allen die het evangelie leven. Dus niet de macht maar het Evangelie is maatgevend.*

Daarom is aanvaarding van het gegeven dat ook God met de gelovige bezig is, een kern van ons geloof. Rome zal volgens mij hieraan meer gestalte moeten geven. De uitspraken welke Rome steeds doet in allerlei zaken geven volgens mij aan dat het zich verder verwijderd van de basiskerk. Rome vergroot hiermee steeds meer de kloof tussen leiding en basiskerk. Vroeger zei men, als men het niet eens was met Rome, dat die kerken zich afscheidden van de ware kerk. Maar als wij als gelovigen de kerk zijn en Rome zich daar niets van aantrekt

mogen wij eigenlijk wel stellen dat Rome zich verwijderd van het ware geloof. Het komt op buitenstaanders zo over dat de houding van Rome een behouden van macht is. Pater Schillenbeeckx zegt hierover: *niet de top in Rome heeft het primaat, maar de plaatselijke gemeente*. Zoals ook in de begintijd van de kerk ontstonden meerdere gemeenten b.v. zoals Paulus ze noemt de kerk van Korinte of Tessalonica maar ook de johanneïsche gemeente en de gemeente van Petrus. Het Johannesevangelie zegt zinspelend op deze gemeenten “dat er vele woonplaatsen zijn in het huis van de Vader” (Joh. 14,2). *Dat wil dus zeggen: de verschillende plaatselijke kerken kunnen wel andere accenten leggen, het kan een echt pluralistische beweging zijn, maar ze zijn fundamenteel gebonden aan die ene, aan Jezus. Ik zie in dat het goed is dat de plaatselijke kerk van Rome, waarvan de leider, de bisschop, de Petrus-functie draagt, uiteindelijk toeziet dat er verbondenheid is tussen de andere plaatselijke kerken. Maar dat is dan ook haar enige functie*. Rome zal meer naar een collegiale kerk moeten gaan waarin bisschoppen als leiders van de plaatselijke kerken samen met de bisschop van Rome leiding geven aan heel de kerk. Paus Johannes XXIII heeft hieraan weer invulling willen geven en daarom eigenlijk het 2^e Vaticaans Concilie bijeengeroepen. Helaas heeft de leiding die daarna kwam deze denkbeelden niet willen overnemen en meerdere stappen die vooruit zijn gezet, teruggedraaid. Hetgeen bij de sluiting van het Concilie als “de zwarte week” is genoemd en veler enthousiasme definitief heeft stukgeslagen. Paus Paulus VI greep toen in, zodanig dat de bisschoppelijke collegialiteit werd ingeperkt; hij stelde dat de paus naar goeddunken met of zonder het wereldepiscopaat de katholieke kerk kan besturen. Ook de tegenwoordige paus houdt vast aan de bestaande en heersende kerkorde en alle bisschoppen moeten die lijn trekken. Deze machtscentralisatie is reeds vanaf de elfde eeuw ingezet. *De kerk heeft zich zo geïdentificeerd met een door haarzelf tot Absoluut Heerser vertekende Christus, dat ze inderdaad een machtsinstituut is geworden, dat zich niet meer onder de kritiek van het evangelie stelt. Die encyclieken van de negentiende eeuw, waarin de macht van Christus in rechte lijn en zonder enige bedenking wordt overgedragen op de paus - en onder deze paus gebeurt dat ook- dat zijn verschrikkelijke vergissingen*.

Ook bij bisschopsbenoemingen na het 2^e Vaticaans Concilie is men meer uitgegaan van loyaal blijven aan de machtsstructuur van de kerk dan een leider te zijn van een plaatselijke kerk. *De kerk heeft zich historisch zo ontwikkeld, dat zij nu een macht is geworden tegenover het evangelie. Maar dat kerkgebeuren staat onder de kritiek van het evangelie, zoals Israël onder de kritiek stond van de profeten. De kerkelijke hiërarchie, als macht, wordt geoordeeld door allen die het evangelie leven*.

Kardinaal Alfrink noemt het zo in een vraaggelbesprek met M. v.d. Plas: “ We praten nu over de Paus en de Curie en een eind erachter komen de bisschoppen. Dat is theologisch-ecclesiologisch niet juist. Er is de Paus en de rest van de bisschoppen in de wereld en daarna de Romeinse Curie”. En verderop: “De bevoegdheid van de bisschoppen, ook in het besturen van de kerk, als visie is wel altijd blijven leven wat betreft de positie van de bisschoppen wanneer ze in een Oecumenisch Concilie samen zijn, maar niet als iets dat hun permanent toekomt. Het hoort bij hun ambt. Maar dat ze het ook hebben, zoals dat dan heet in het latijn, ‘dispersi in mundo’, daar waar zij in de wereld aangesteld zijn, was en is min of meer in het vergeetboek geraakt”.

Oud-bisschop van Rotterdam, Mgr. Ph. Bär, schrijft in een artikel voor de Gids, overgenomen in dagblad Trouw d.d. 30-6-2001, over de macht van de kerk: “De r.k. kerk staat er om bekend dat zij heel strak is georganiseerd rond de opvolger van de apostel Petrus, de paus in Rome. De reputatie van dit systeem, natuurlijk ook in wezen bedoeld om heil te brengen, is van dien aard dat weinig woorden nodig zijn om te melden dat er ook veel onheil van de organisatie is uitgegaan. Veelal omdat de macht het mogelijk maakt om niet te bevrijden maar om te knechten. Het is ook zeer menselijk, en in een tijd dat er voortdurend op wordt gewezen dat menselijk falen een realiteit is, valt het niet moeilijk om dit falen ook aan te treffen in religieuze groeperingen. Daarbij is het wellicht interessant op te merken dat machtsmisbruik eerder ontstaat in die organisaties waar een eenhoofdige leiding bestaat. Dat ene hoofd moet natuurlijk delegeren en daarmee is de deur opengezet naar gebruik van macht in afgeleide zin met alle risico’s van dien. De ambtsdragers worden door deze houding dan ook gereduceerd tot behoeders en handhavers van die orde, terwijl een verfijnd controlesysteem eventuele interpretaties van de code bemoeilijkt”. Wat eigenlijk neerkomt op uitholling van de eigen verantwoordelijkheid van de plaatselijke ambtsdrager. Als de bisschoppen weer voorgedragen worden, zoals ook vroeger gebeurde door de plaatselijke kerken en ook zelf weer de volle verantwoordelijkheid dragen voor hun plaatselijke kerk in verbondenheid met de Petrus-functie van de bisschop van Rome weten zij zich ook gedragen door de plaatselijke kerk. Tegenwoordig zijn zij meer wereldvreemd voor de hun toevertrouwde gelovigen. Als men teruggaat naar de evangelische taak van de bisschop zal het weer een echte herdersfunctie worden “Ik ben de goede herder: Ik ken mijn schapen en mijn schapen kennen mij”(Joh. 10,14).

Opheffing van het verplichte celibaat.

De plicht tot het celibaat werd pas aan de geestelijken met een hogere wijding voorgeschreven op het Concilie van Elvira (ca. 300, in Spanje). In de kerk van de Latijnse ritus hebben verschillende motieven geleid tot het ontstaan van een celibaatsplicht die louter op een kerkelijke wetgeving steunt. Nog steeds wordt door Rome hieraan vastgehouden. Een van de motieven was de gedachte dat de dagelijkse omgang met de gewijde mysteries vroeg om afstand van genoegens en de zorgen van het gezinsleven; manicheïstische tendenties, waarbij een afkeer voor het lichamelijke, met name het seksuele, naar voren kwam. Het Nieuwe Testament bevat nergens een verbod voor de ambtsdrager om een huwelijk aan te gaan. Kardinaal Alfrink zegt in een vraaggesprek met Michel v.d. Plas het volgende: “Ik heb altijd gehoopt dat het celibaat bewaard zou kunnen blijven in de Kerk. Maar ik heb ook gehoopt dat het mogelijk zou kunnen zijn dat naast het celibataire priesterschap ook het gehuwde priesterschap in bepaalde gevallen mogelijk zou kunnen zijn”. Het celibaat is dus alleen een kerkrechtelijk voorschrift en niet gestoeld op het Nieuwe Testament.

We moeten ook niet denken dat door het opgeven van het celibaat het tekort aan priesters zou zijn opgelost. Ook in kerken waar nu gehuwde priesters en zelfs waar vrouwen in het ambt zijn toegestaan blijft een priestertekort bestaan. Door de grote culturele verschillen welke ook tot uiting komen in het persoonlijk beleven en vorm geven van geloofsbeleving is het onmogelijk om een westerse geloofsleer aan de wereld op te leggen. Door de grote uitbreiding van de kerk zal er, net zo als in het verleden, ruimte moeten zijn voor de plaatselijke kerken voor het maken van accent verschillen, maar wel uitgaande van het ene geloof. Zeker nu er grote ontwikkelingen gaande zijn in de derde wereld landen, allen met zeer uiteenlopende culturen welke mede de geloofsuitingen van deze plaatselijke kerken beïnvloeden. De volken met een andere cultuur kijken ook anders aan tegen het celibaat, het is voor hen een mensonterende daad. De laatste jaren horen we steeds meer van seksuele excessen, die zich vooral in derde wereld landen voordoen. Gewijde priesters maken misbruik van hun macht, zij vergrijpen zich aan nonnen en vrouwen welke onder hen zijn gesteld, en deze zijn in wezen slachtoffers van de celibaatsplicht. Rome probeert steeds dit onder de Apostolische hoed te verbergen, maar dat is niet meer mogelijk De kerk als geheel wordt geschaad. Het wordt tijd dat Rome eerlijk erkent dat het in deze in gebreke is gebleven. De seksuele excessen van ambtsdragers in de kerk worden tegenwoordig gelukkig door de wereldse overheid via gerechtelijke uitspraken veroordeeld en deze ambtsdragers worden o.a. geldstraffen opgelegd. Deze geldstraffen moeten de plaatselijke kerken zelf betalen. Hierin erkent Rome ineens wel de plaatselijke kerk als een zelfstandige gemeente. Maar ik ben van mening dat door deze houding Rome mede schuldig is aan de seksuele excessen en daarvoor ook aansprakelijk is. Om voornoemde excessen uit te sluiten moet de kerk nu de celibaatsverplichting opheffen, de zienswijze tijdens het instellen hiervan is nu geen grond meer om aan deze verplichting gehoor te geven. In de oosterse ritus verbonden met Rome kent men deze celibaatsverplichting niet, zijn deze priesters dan minder dan de westerse priesters? Meerdere keren hebben de plaatselijke kerken aangegeven dat zij het accepteren als gehuwde of samenwonende ambtsdragers voor zouden gaan. Zij worden voorgedragen door de plaatselijke kerk. *Het gaat niet om de wijding zoals wij die historisch kennen. Het gaat om het gebaar, het teken, waarin die vrouw of man vanuit gemeente gemandateerd wordt. Als zij door de gemeente geaccepteerd worden is dat voor mij wijding. Maar dat mag niet van de bisschoppen, omdat dit niet de strekking zou hebben van de klassieke wijding. Men redeneert dus vanuit een onvruchtbare kerkorde, die men koste wat kost wil behouden.* Dus een ieder die door de plaatselijke kerk wordt voorgedragen is daardoor gewijd om in alle door de kerk gevraagde liturgische handelingen voor te gaan.

De vrouw in het ambt.

Zo is het ook nog steeds niet bespreekbaar dat vrouwen in het ambt voorgaan. Voor het vasthouden hieraan haalt Rome steeds aan dat in het Testament Jezus alleen de apostelen heeft aangesteld. Maar we weten dat het Testament is geschreven in een tijd waar een cultuur bestond waarin vrouwen ondergeschikt waren aan de man, of om in een tegenwoordige bewoording te zeggen, vanuit een mannenmaatschappij geschreven. De vrouw had toen een heel andere functie. Onlangs nog heeft de houding van Rome in deze, de Wereldraad van Kerken doen besluiten, uit huiver voor Rome, een vrouw terug te trekken om haar medewerking te geven aan een conferentie in Dublin, waar gepleit ging worden voor wijding van de vrouw in de kerk. Is de tegenwerking van Rome ingegeven uit angst? Zou hierdoor het machtsblok van mannen worden gebroken? Waarom die angst? Ook in deze is de houding van de priorin, zuster Christine Vladimiroff osb, belangrijk. Zij stelt in deze zaak het volgende, “vanuit mijn benedictijnse, monastieke traditie van gehoorzaamheid, heb ik het Vaticaan verzoek, om zuster Joan te beletten om aan het congres in Dublin deel te nemen, niet uitgevoerd. Haar deelname aan het congres zie ik niet als een bron van schandaal voor de gelovigen, zoals het Vaticaan beweert. Wat schandaal

veroorzaakt is volgens mij als eerlijke pogingen om een belangrijke kerkzaken te bespreken wordt verboden”(Trouw 10-7-2001).

Als de stelling dat vrouwen niet tot het ambt kunnen worden geroepen werkelijk op gegronde redenen gestoeld is heeft men niets te vrezen. Helaas zijn er geen steekhoudende argumenten zowel evangelisch als theologisch. *Overigens, zelfs in het stuk van het H. Officie over de vrouw in het ambt vindt men bij alle afwijzing toch enige voorzichtigheid, dat het allemaal niet zo zeker is; ze zien dat zelf wel in. Het enige wat ze ter verdediging aanbrengen is hun huidige positie, de momenteel bestaande kerkorde.* Tegenwoordig zijn we verder geëmancipeerd en zijn vrouwen gelijk aan de man, een culturele ontwikkeling welke ook zijn weerslag moet vinden in een gelijkwaardige functie in de kerk.

Pastoraal werksters kennen we reeds in de kerk, zij doen veel en goed werk dat niet onderdoet voor dat van hun mannelijke collega's, zij gaan ook voor in diverse liturgische vieringen. *Als zij, de pastorale werkers, voorgaan en geaccepteerd worden door de gemeente is dat reeds wijding.*

Het aids vraagstuk.

De kerk in Rome blijft tegen het gebruik van condooms, ook inzake de strijd tegen aids. In het Testament is niets te vinden om dit argument kracht te geven. We weten dat juist in de derde wereld landen waar veel risicogroepen met aids wonen, het standpunt van Rome wordt gevolgd. Hierdoor worden juist in deze landen veel kinderen geboren met het aidsvirus met een grote kans op vroegtijdig overlijden. Ook zal het kunnen zijn dat kinderen worden geboren uit aids ouders en dat één of allebei de ouders vroegtijdig overlijden en deze kinderen als wezen zelf moeten zien hoe ze een volwaardig leven moeten opbouwen. De kerk van Rome heeft door zijn houding inzake het aids vraagstuk een schuld op zich geladen, en men moet er rekening mee houden dat zij te zijner tijd ter verantwoording kan worden geroepen. Men zal niet schromen om ook Rome aan te klagen wegens misdaden tegen de menselijkheid.

Liturgie.

Heel belangrijk om het geloof voeding te geven zijn de liturgische diensten welke geheel ons gelovig leven omringen, vooral zal de eucharistie daarin een voorname taak hebben. Zij is het sacrament bij uitstek omdat wij dan werkelijk deel kunnen hebben aan de offerdood van Jezus en Hem tot spijs tot ons kunnen nemen. Daarom is het belangrijk dat ons liturgisch handelen devoot en stijlvol wordt gedaan. Wij geloven toch in Gods tegenwoordigheid in brood en wijn, dan verdient dat ook onze eerbied. Volgens mij zal men dan ook tijdens het eucharistisch gebed of tijdens de communiedienst als Hij onder ons is een passende houding moeten aannemen, maar zitten is dat volgens mij niet, staan zal een betere houding zijn. “Het streven van vereenvoudiging van het ritueel heeft er toe geleid dat de strijdende kerk op veel plaatsen een zittende kerk is geworden. Wij zijn een kerk van gezeten burgers geworden in dubbele betekenis van het woord” (Pastoraal-Liturgische Handreikingen). Na het 2^e Vaticaans Concilie zijn veel liturgische symbolen overboord gezet maar toch hadden deze wel een betekenis. Daarom lijkt het me nodig om zeker bepaalde symbolen op te nemen in de liturgie, b.v. een bijzondere plaats voor het lectionarium in eucharistie en woord- communiedienst, eventueel op feestdagen deze bewieroken voor het lezen of zingen van het evangelie, het lectionarium tijdens de acclamatie naar het volk gericht omhoog houden en na lezing een zinvolle plaats bij het altaar te geven. Tijdens de paasnachtviering zou ook aan de paaskaars als symbool van Christus' verrijzenis door het bewieroken een zinvolle uiting kunnen worden gegeven van ons geloof.

Tevens zou in de advents- en vastentijd b.v. door een vesper- of andere gebedsdienst, meer aandacht gegeven kunnen worden op de voorbereiding van het kerst- of paasfeest.

De laatste brief van Rome betreffende het voorschrift om een meer letterlijke vertaling van het latijn te gebruiken in de liturgische diensten, is weer een blijk vanuit Rome dat het de eigen verantwoordelijkheid van de plaatselijke bisschoppen in deze heeft ontnomen. We hebben nu een door de Belgische en Nederlandse bisschoppen goedgekeurd formulier in een kerktaal welke voor de gelovigen ook iets te zeggen heeft. De aangekondigde nieuwe richtlijnen zullen een kerktaal opleveren welke de gewone gelovigen niets zegt en dan krijgen we hetzelfde als wat in het verleden bij het kerklatijn plaatsvond. De voorganger prevelde zijn gebeden en de gelovigen baden b.v. het rozenhoedje of andere gebeden, maar waren niet actief bij de liturgie betrokken. Ook zal het wenselijk zijn om de kerken wat meer open te stellen. In de kerk heerst meestal een sacrale stilte, wat een goede sfeer is om te bidden. Bidden brengt de gelovige dichter bij God. Zeker in deze drukke tijd.

Mensen hebben behoefte aan deze stilte, zie het steeds meer bezoeken van abdijen en stilte ruimtes. Jammer dat kerken tegenwoordig niet opengesteld kunnen worden wegens vandalisme.

Nawoord.

Het bovenstaande, hoewel dat voor de leiding van de kerk reden zou kunnen zijn om mij te weigeren aan het kerkelijk gebeuren deel te nemen, is juist voor mij een reden om het zo te formuleren. Hierbij voel ik mij gesterkt door de woorden van Thomas van Aquino die heeft gezegd: “Er zijn aangelegenheden waarin de mens zo intens over zichzelf beschikt, dat hij volledig, vanuit zichzelf mag handelen, en dit tegen een eventueel verbod van de paus in”. En een andere tekst, waarin hij zegt: “Men moet dan zelfs tegen het gebod van de paus ingaan, op gevaar af geëxcommuniceerd te worden”. Voor Thomas van Aquino zijn het evangelie en het geweten de hoogste instanties, en als het goed gaat, vervult de kerk een bemiddelende functie tussen beide. Mgr. Muskens verwoordde het in 1997 tegen het Katholiek Studiecentrum als volgt: “Niet de paus heeft het laatste woord bij ethische vraagstukken, maar het geweten van de mensen zelf”. Vanuit dit gezichtspunt is het bovenstaande tot stand gekomen.

In het geloof van de kerk, gaat het niet allereerst om de kerk maar gaat het om het evangelie van Jezus, van waaruit de mensen met elkaar een gemeente, kerk vormen. Als de basiskerk mij vraagt om te functioneren in de kerkgemeenschap en in liturgische vieringen, zal ik vanuit de opdracht van het evangelie hieraan gehoor geven.

juli 2001

Wim van den Hoek

Hoofdstraat 47

8375 AL OLDEMARKT